

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Σειρά: ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Εκάβη Αθανασοπούλου
Χαράλαμπος Τσαρδανίδης
Ευστάθιος Τ. Φακιολάς

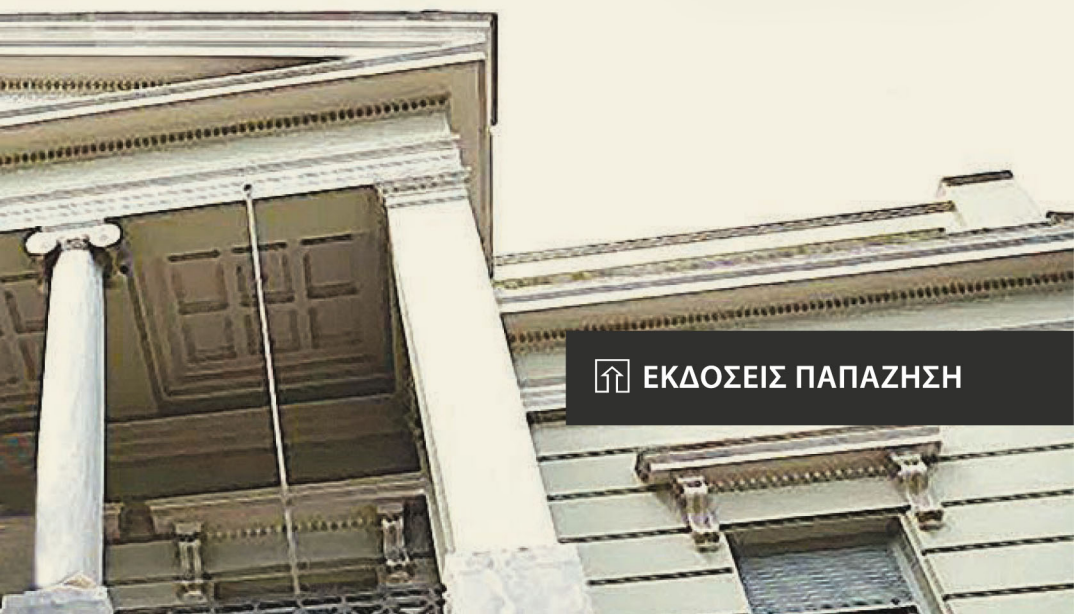
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ **ΕΠΙΛΟΓΕΣ & ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ** ΣΤΟΝ 21ο ΑΙΩΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Χρήστος Λ. Ροζάκης

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ:
ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΣΤΟΝ 21^ο ΑΙΩΝΑ

ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Διεύθυνση σειράς: Χαράλαμπος Τσαρδανίδης, Αστέρης Χουλιάρας

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΕΒΕ

*Εξωτερική πολιτική της Ελλάδας: Επιλογές και προσδοκίες
στον 21^ο αιώνα*

Εκάβη Αθανασοπούλου – Χαράλαμπος Τσαρδανίδης – Ευστάθιος Φακιολάς
(επιμέλεια)

Φιλολογική επιμέλεια κειμένων: Φωτεινή Τομαή

ISBN: 978-960-02-3631-6

Copyright © 2020: Εκδόσεις Παπαζήση Α.Ε.Β.Ε.
Νικηταρά 2, & Εμμ. Μπενάκη, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 210-3822496, 210-3838020
Fax: 210-3809.50
site: www.papazissi.gr • e-mail: papazisi@otenet.gr

Υποκατάστημα Θεσσαλονίκης
Σιατίστης 7, 546 31
Τηλ.: 2310-227410
e-mail: ntasapelagidou@papazisi.gr

Εκτύπωση: Printfair (digital & offset solutions)
Βιολέττας 3, Αχαρνάι 136 71, τηλ.: 210-2469799
site: www.printfair.gr • e-mail: info@printfair.gr

Απαγορεύεται η μερική ή ολική αναδημοσίευση του έργου αυτού, καθώς και η αναπαραγωγή του με οποιοδήποτε μέσο χωρίς σχετική άδεια του Εκδότη.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ:
ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ
ΣΤΟΝ 21^ο ΑΙΩΝΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

Εκάβη Αθανασοπούλου,
Χαράλαμπος Τσαρδανίδης
Ευστάθιος Φακιολάς

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ

ΑΘΗΝΑ 2020

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος: Χρήστος Λ. Ροζάκης	13
Εισαγωγή: Επιλογές Εξωτερικής Πολιτικής σε Εποχή Μεγάλων Προσδοκιών.....	15
<i>Εκάβη Αθανασοπούλου – Χαράλαμπος Τσαρδανίδης – Ευστάθιος Τ. Φακιολάς</i>	

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Η Μετέωρη Πολιτική και Στρατηγική της Αθήνας προς την Τουρκία: Η Εσωτερική Παράμετρος της Συναίνεσης.....	51
<i>Εκάβη Αθανασοπούλου</i>	
Η Ελληνοτουρκική Σύγκρουση την Εποχή της Ελληνικής Κρίσης Χρέους: Δίλημμα Ασφάλειας ή Αποτροπή;	111
<i>Αντώνιος Κάργας – Ευστάθιος Φακιολάς</i>	
Ελλάδα, Ελληνοκύπριοι και Κυπριακό: Ένα Χρονικό Χαμένων Ευκαιριών	191
<i>Αλέξης Ηρακλείδης</i>	
Το Κυπριακό Ζήτημα και η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική.....	219
<i>Ιωάννης Ν. Γρηγοριάδης</i>	

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Η ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

Ο Μεταβαλλόμενος Ρόλος της Ελλάδας στα Δυτικά Βαλκάνια: Μεταξύ Απομόνωσης και Ρόλου Πρωτοστάτη	239
<i>Ρίτσα Παναγιώτου – Νικόλαος Τζιφάκης</i>	
Από την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας στη Βόρεια Μακεδονία: Μάχες Ταυτοτήτων, Μάχες Συμβολισμού και Εθνικισμός	301
<i>Μαριλένα Κοππά</i>	
Στα «Ήρεμα Νερά» της Βαλκανικής Χερσονήσου: Οι Σχέσεις της Αθήνας με τη Σόφια και το Βουκουρέστι	337
<i>Γιώργος Χρηστίδης</i>	

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ
ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

Η Ελλάδα στην Ανατολική Μεσόγειο	365
<i>Χαράλαμπος Τσαρδανίδης</i>	
Η Εξωτερική Πολιτική της Ελλάδας προς τη Μέση Ανατολή: Προσδοκία εναντίον Πραγματικότητας	405
<i>Νικόλας Ρώσσης</i>	
Οι Σχέσεις Ελλάδας – Ισραήλ: Από την Ψυχρότητα στη Συνεργασία	437
<i>Βιβή Κεφαλά</i>	

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΞΩΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

Οι Σχέσεις της Ελλάδας με τις ΗΠΑ	477
<i>Χαράλαμπος Παπασωτηρίου</i>	

Η Διαμόρφωση και Εξέλιξη των Ελληνορωσικών Σχέσεων....	493
<i>Παναγιώτα Μανώλη</i>	
Ελληνοκινεζικές Σχέσεις: Ανάγκη να Τεθούν στις Σωστές τους Διαστάσεις	529
<i>Πλάμεν Τόντσεφ</i>	

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ

Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΕ

Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική στο Πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ. Πριν και κατά τη Διάρκεια της Κρίσης.....	555
<i>Άννα Βαλλιανάτου</i>	
Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση στον Τομέα της Εθνικής Άμυνας και Ασφάλειας: Η Περίπτωση της Ελλάδας.....	589
<i>Πέτρος Βιολάκης</i>	
Ο Εξευρωπαϊσμός της Ελληνικής Εξωτερικής Μεταναστευτικής Πολιτικής.....	619
<i>Αντώνης Κόντης</i>	

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Η Ελληνική Αμυντική Πολιτική στον 21ο Αιώνα.....	673
<i>Θάνος Ντόκος</i>	
Το Ελληνικό Θεσμικό Σύστημα Εθνικής Ασφάλειας τον 21ο Αιώνα: Αποτίμηση και Προσαρμογή	705
<i>Κωνσταντίνος Θ. Λαμπρόπουλος</i>	
Ελληνική Εξωτερική Πολιτική και Αντιμετώπιση της Ριζοσπαστικοποίησης και της Τρομοκρατίας.....	745
<i>Τριαντάφυλλος Καρατράντος</i>	

ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟ
ΤΟΜΕΙΣ ΑΣΚΗΣΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ

Ελληνική Οικονομική Διπλωματία: Οργάνωση και Διαδικασία Λήψης Αποφάσεων.....	779
<i>Χαράλαμπος Τσαρδανίδης</i>	
Ελληνική Δημόσια Διπλωματία.....	833
<i>Κρυστάλλω Στεργιοπούλου</i>	
Η Στρατιωτική Διπλωματία της Ελλάδας.....	857
<i>Φωτεινή Μπέλλου</i>	
Η Ελληνική Ενεργειακή Διπλωματία από τη Βαλκανική έως τη Νοτιοανατολική Μεσόγειο	887
<i>Θεόδωρος Τσακίρης</i>	
Η Προστασία του Περιβάλλοντος και η Ελληνική Περιβαλλο- ντική Διπλωματία.....	935
<i>Αναστάσιος Βάλβης</i>	
Η Πολιτιστική Διπλωματία ως (Αναγκαίος) Πυλώνας μιας Ελληνικής Υψηλής Στρατηγικής.....	969
<i>Ανδρέας Λιούμπας</i>	

ΜΕΡΟΣ ΟΓΔΟΟ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Οικονομική Κρίση και Εξευρωπαϊσμός της Ελληνικής Εξω- τερικής Πολιτικής.....	999
<i>Άγγελος Χρυσόγελος</i>	
Λαϊκισμός στην Εξωτερική Πολιτική: Μεταστροφή Παραδείγ- ματος στα Ελληνικά Πολιτικά Κόμματα;	1027
<i>Θεοφάνης Εξαδάκτυλος</i>	

«Μετα-αλήθεια», Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και Ελληνική Εξωτερική Πολιτική	1061
<i>Χρήστος Φραγκονικολόπουλος</i>	
Η Στάση του ΚΚΕ προς την Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και η «Συμβολή» του στον Ελληνικό Αντιευρωπαϊσμό.....	1091
<i>Ανδρέας Στεργίου</i>	
ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ	1125